

Олас Прадзімы

ВЫДАННЕ БЕЛАРУСКАГА ТАВАРЫСТВА
ПА КУЛЬТУРНЫХ СУВЯЗЯХ З СУАЙЧЫННІКАМІ ЗА РУБЯЖОМ

№ 29 (884) Ліпень, 1965 г.

Год выдання 10-ы
Цана 2 кап.

Пусть всегда будет солнце,
пусть всегда будет небо,
пусть всегда будет мама,
пусть всегда буду я!

СВЕТУ—МІР!

Гэтыя словы ўсім нам дарагі і свяшчэнны. Незалежна ад нацыянальнасці, колеру скуры і веравызнання ўсе людзі добра воль хочуць жыць у міры і шчасці. Ім не патрэбны войны, якія забіраюць мільёны чалавечыя жыццёў, разбураюць гарады і вёскі, знішчаюць культурныя здабыткі.

Мы памятаем, якою дарагою цаною дасталася нам перамога ў вайне з гітлераўскай Германіяй. І сёння застаўшыся ў жывых людзі схіляюць галовы над магіламі тых, хто аддаў жыццё на палях бітваў, загінуў у крэматоарыях і канцэнтрацыйных лагерах.

Аднак на планеце ёсць яшчэ сілы, якія спрабуюць раздзьмуць пажарышча новай вайны. Ім патрэбны людскія ахвяры, каб за кошт іх класці ў свае кішэнкі мільённыя прыбыткі. Але ў свеце ёсць вялікая сіла, здольная ўтаймаваць падпальшыцаў вайны, якія выношваюць агрэсіўныя планы, робяць замах на мір. Такай сілай з'яўляецца воля простых людзей, у якіх для барацьбы з прыхільнікамі новай вайны ёсць шмат сродкаў і магчымасцей.

Сёння ў радах барацьбітоў за спакой на зямлі ідуць мільёны людзей. Яны аб'ядноўваюцца ў антываенныя арганізацыі, саюзы, каб разам ахоўваць мір. Нядаўна ў сталіцы Фінляндыі Хельсінкі адбыўся Сусветны кангрэс за мір, нацыянальную незалежнасць і раззбраенне, дзе прысутнічалі дэлегаты розных кантынентаў. Гэты форум барацьбітоў за мір адлюстроўваў жаданні і імкненні ўсіх людзей добра воль. Кангрэс праходзіў у той час, калі агрэсіўныя сілы па-варварску бамбардзіравалі тэрыторыю ДРВ, забівалі жанчын і дзяцей у Паўднёвым В'етнаме. Народы свету ганьбяць інтэрвенцыю ў Дамініканскай Рэспубліцы, асуджаюць спробы падавіць вызваленчую барацьбу ў Конга, Анголе, Мазамбіку і іншых краінах.

Разам з усім савецкім народам аднадушна выступаюць за мір на зямлі і працоўныя Савецкай Беларусі. Самаадданай працай на заводах і фабрыках, на калгасных палетках і ў лабараторыях вучоных людзі нашага краю робяць усё ад іх залежачае, каб на зямлі быў вечны мір і квітнела шчасце. Працоўныя Беларускай рэспублікі ведаюць, што адстаяць справу міру можна толькі ў трывалай дружбе з другімі народамі і краінамі. Адным з прыкладаў умацавання дружбы з'яўляецца прыезд да нас на адпачынак вялікай групы дзяцей суайчыннікаў з Аўстрыі, Італіі, Галандыі, ФРГ і дзяцей ветэранаў былога авіяцыйнага палка «Нармандыя—Неман» з Францыі.

У піянерскіх лагерах, што знаходзіцца пад Мінскам, у маляўнічай Крыжоўцы, юныя госці сустрэлі сардэчную гасціннасць і шчырую дружбу з боку савецкіх людзей, нашых хлопчыкаў і дзяўчынак. На беларускай зямлі яны адчуваюць сябе, як дома.

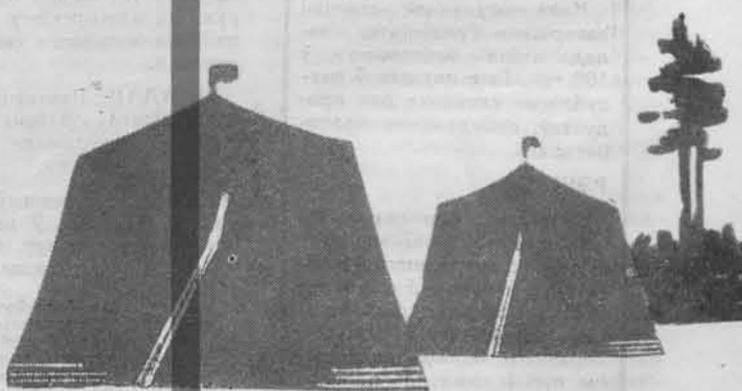
Няхай сябруюць усе людзі зямлі. Няхай у іх сэрцах заўсёды жывуць дарагія словы—«Свету — мір!»

У ЧАС ЭКСКУРСІІ У МІНСК НАШЫ ГОСЦІ СФАТАГРАФАВАЛІСЯ НА ПРЫВАКЗАЛЬНАЙ ПЛОШЧЫ.

НАСТУПІЛА УРАЧЫСТАЯ ЦІШЫНЯ. У ГОНАР АДКРЫЦЦА ЛАГЕРА ўЗНІМАЕЦЦА Чырвоны Флаг.

— ВІНШУЮ ЦЯБЕ З ПРЫНЯЦЦЁМ У ГАНАРОВЫЯ ПІЯНЕРЫ, — ГАВОРЫЦЬ БЕЛАРУСКІ ХЛОПЧЫК СВАЙМУ СЯБРУ КАРЛУ МУХА, ЯКІ ПРЫЕХАў У КРЫЖОўКУ З АўСТРЫІ.

МІНСК

Універсальная электронна-вылічальная машына «Мінск-22», серыйны выпуск якой пачаўся ў Беларусі, можа вырашаць шырокае кола планава-эканамічных і навукова-тэхнічных задач. Яна знойдзе выкарыстанне ў канструктарскіх бюро, на прадпрыемствах. Канструкцыя машыны забяспечвае хуткасць разлікаў да 5—6 тысяч аперацый у секунду, вялікую ёмістасць аперацыйнай памяці, зручнасць праграміравання. Беларускія інжынеры стварылі яшчэ адну навінку — электронна-вылічальную машыну на паўправадніках «Мінск-23» для аперацыйнага і дыспетчарскага кіравання вытворчасцю.

БАБРУЙСК

Першыя самаходныя шклопласцікавыя судны-малюткі выпусціў суднарамонтны завод. Гэта тыповыя лодкі-казанкі. Кожная з іх мае амаль 5-метровую даўжыню, 1,2 метра ў шырыню і 64 сантыметры вышыню борта. Судна высокаманаўранае. Яно аснашчана рухавіком магутнасцю 13,5 конскіх сіл, разлічана на перавозку чатырох чалавек або 400 кілаграмаў грузаў, развівае скорасць да 30 кіламетраў у гадзіну.

ГОМЕЛЬ

Рамонтна-механічны завод праводзіць капітальны рамонт рознага станочнага абсталявання прадпрыемстваў Беларускай, Прыбалтыйскай і іншых чыгунак краіны. Больш як 80 назваў дэталей з палімераў паспяхова ўжываецца тут замест металічных. На прадпрыемстве пачалося будаўніцтва новага цэха для вырабу дэталей з заменнікаў.

МІНСК

Перасоўны зборна-разборны бетонна-растворны завод створан беларускімі канструктарамі. Ён прызначаецца, галоўным чынам, для сельскіх будаўнічых арганізацый.

«Малютка», як назвалі сваё дзецішча яго стваральнікі, цалкам апраўдвае гэту назву. Ён складаецца з сямі асноўных блокаў заводскага выпуску, якія транспарціруюцца да месца будаўніцтва на двух пяцітонных аўтамабільных. Мантаж яго могуць правесці за два дні пяць слесараў з дапамогай невялікага аўтакрана. Прадукцыйнасць такога завода 12 кубаметраў бетону або раствору ў гадзіну. Адзін аператар сочыць за ўсімі выборчымі працэсамі па вырабу бетону.

МАГІЛЕЎ

Пяць тон са скорасцю 20 метраў у мінуту паднімае новы электрамаставы кран, серыйны выпуск якога наладзіў завод пад'ёмна-транспартнага абсталявання імя Кірава. Такія аргрэты раней імпартаваліся з Германскай Дэмакратычнай Рэспублікі.

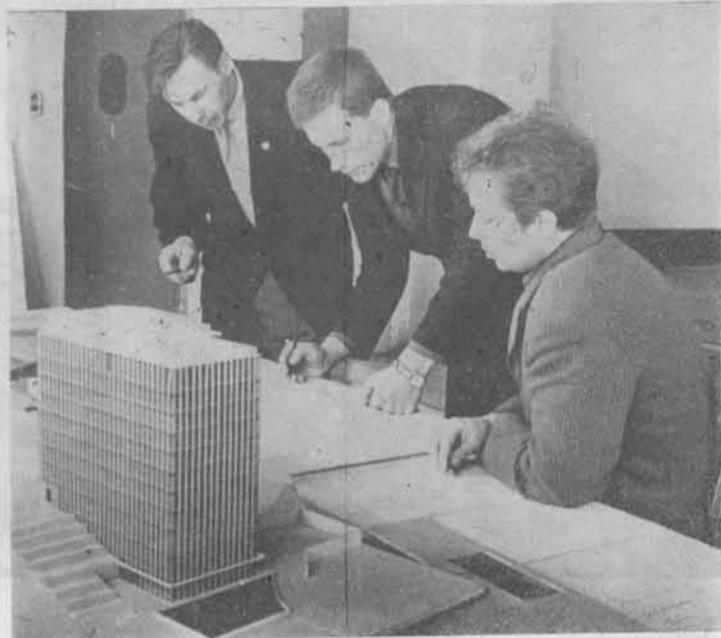
ШКЛОЎ

Каля чыгуначнай станцыі завершана будаўніцтва халадзільніка ёмістасцю ў 100 тон. Гэта першае ў рэспубліцы сховішча для прадуктаў, пабудаванае кааператарамі.

РЭЧЫЦА

Паўгадавы план перавыканаў калектыў меліяратараў будаўніча-мантажнага ўпраўлення. Асушана і ўведзена ў эксплуатацыю 620 гектараў забалочаных зямель, карэнным чынам палепшаны лугі і паша на плошчы 600 гектараў.

ЗАЎТРАШНІ ДЗЕНЬ МІНСКА

Мінск... Страшэнны выгляд меў ён у ліпеньскія дні 1944 года. Усе вуліцы, дамы ляжалі ў руінах. Мінулі гады. Воляй, працай людзей сталіца нашай рэспублікі адбудавана нанова. Горад выглядае надзвычай прыгожым, чыстым і маладым. І ўсюды ў ім можна сустрэць новабудовы. Мяняюць сваё аблічча Рэспубліканская вуліца і Юбілейная плошча, вядзецца рэканструкцыя вуліц Пуліхава, Бондараўскай і Шчарбакова, будуюцца новыя дамы ў мікрараёне Зялёны Луг. Мінск расце, расшырае свае межы і прыгажэе.

Якім жа будзе наш горад заўтра? Аб яго будучым можна даведацца ў інстытуте «Мінскпраект». Усяго пяць год існуе гэта ўстанова, але зроблена яе калектывам ужо нямала.

Асноўная праблема, якую вырашае калектыў інстытута, — шырокае будаўніцтва, стварэнне найбольш зручных і добраўпарадкаваных жылых дамоў.

ХАНОЙ. Амерыканскія і паўднёва-в'етнамскія самалёты раскідалі ў перыяд з 5 па 20 чэрвеня атрутныя рэчывы ў паўднёва-в'етнамскай правінцыі Ча-Вінх, паведамляе агенцтва ВІА са спасылкай на агенцтва «Вызваленне». У выніку гэтых варварскіх дзеянняў пацярпела каля 30 тысяч жыхароў гэтага раёна. Нанесены непараўныя страты лясам і пасевам на тэрыторыі ў 30 квадратных кіламетраў. У вёсцы Хіен-Хоа поўнасьцю знішчаны пасевы і загінула ўся хатняя жывёла. Адначасова амерыканскія і сайгонскія самалёты бамбардзіравалі рад вёсак у раёне Зуен Хай. У выніку 30 чалавек цывільнага насельніцтва забіты і 27 паранены. Разбурана і пашкоджана 270 дамоў.

АЛЖЫР. Алжырскі народ урачыста адзначыў трэцюю гадавіну з дня абвяшчэння незалежнасці Алжырскай Народнай Дэмакратычнай Рэспублікі. У сталіцы прагучаў артылерыйскі салют у 101 залі і на пяць мінут быў спынен рух. На алжырскаму радыё выступіў старшыня Рэвалюцыйнага савета Алжыра Хуары Бумедзён.

ЛОНДАН. Рэвалюцыйны савет Бирмы нацыяналізаваў чатыры галоўныя місіянерскія шпіталі, паведамляе карэспандэнт агенцтва Рэйтэр з Рангуна.

ГАВАНА. Закончыў работу апошні цукровы завод. Сёлета ў рэспубліцы атрымана 6 мільёнаў тон цукру, на 37,6 працэнта больш, чым у мінулым годзе.

У горадзе Сьенфуэгас на Кубе з дапамогай Чэхаславацкай Сацыялістычнай Рэспублікі пабудаван буйны машынабудаўнічы завод. Ён будзе выпускаць штогод для сельскай гаспадарні 1 800 дызель-матораў і 1 500 кампрэсараў. На здымку: у цэху новага прадпрыемства.

звычайную школу і палац культуры, панарамны кінатэатр на двзе з паловай тысячы месцаў і універмаг...

Прыгожы выгляд будзе мець адзін з буйнейшых мікрараёнаў сталіцы па Магілёўскай шашы паміж трактарным і мотавеласіледным заводамі. Побач з пяціпавярховымі будынкамі тут вырастучь 9- і 16-павярховыя. І здзейсніцца гэта не праз 10—20 год. Мары галоўнага архітэктара праекта Анатоля Міхайлавіча Гуля ўжо сёння ажыццяўляюцца. Будаўніцтва мікрараёна пачата, а к канцу 1967 года яго мяркуюць закончыць.

Добрым падарункам для мінчан з'явіцца дом быту. У гэтым дзесяціпавярховым палацы са шкла, жалезабетону і алюмінію, будаўніцтва якога мяркуюць распачаць па вуліцы Валадарскага ў наступным годзе, можна будзе зрабіць прычоску і заказаць суценку для вяселля, вельмі хутка памыць бялізну і выбраць мэблю для новай кватэры.

А ў гэты прыгожы будынак архітэктары Н. Шпігельман, Ю. Грыгор'еў і А. Беразоўскі мараць пасяліць студэнтаў БДУ. Тыя, хто толькі пачаў вучыцца ва ўніверсітэце, не сумненна будуць жыць у гэтым інтэрнаце. Будаўніцтва ж яго пачнецца па вуліцы Кастрьчынскай у гэтым годзе. З цягам часу такія інтэрнаты атрымаюць студэнты і іншыя вышэйшых навучальных устаноў сталіцы.

Творы архітэктараў «Мінск

праекта» нядоўга застаюцца ў чарджых і на планшэтах. Цяпер ужо проста немагчыма пералічыць усё новае, што з'явіцца ў нашай сталіцы.

Згодна з генеральным планам у горадзе прадугледжваецца будаўніцтва клубаў і дамоў культуры пры буйных прадпрыемствах, значна расшырыцца сетка медыцынскіх устаноў, частка якіх размесціцца ў прыграднай зоне. У тры разы больш малалічэй зможуць наведваць дзіцячыя сады і яслі, а маштабы школьнага будаўніцтва дазволюць перайсці на адназначныя заняткі. У ходзе выканання генеральнага плана кожная сям'я будзе забяспечана добраўпарадкаванай кватэрай. Жылы фонд горада складзе 12 мільёнаў квадратных метраў, гэта значыць па 12 квадратных метраў плошчы на кожнага чалавека.

Л. ВОЛЬСКАЯ.

На здымках: дом быту і аўтары яго праекта — архітэктары Ю. Градаў (справа), В. Занковіч, Г. Меншыкаў, Мікрааён № 11 па Магілёўскай шашы.

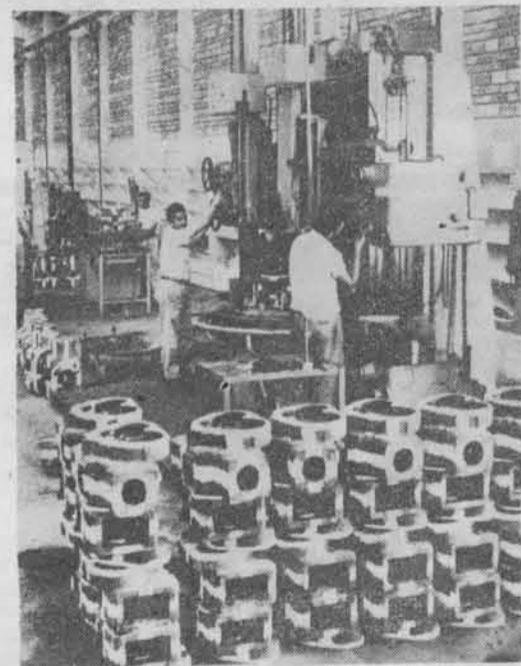
Фота І. Змітровіча.

ЦУДОЎНЫЯ ПЕРАЎТВАРЭННІ ТОРФУ

Торф, запасы якога вылічаюцца ў Беларусі мільярдамі тон, становіцца каштоўнай сыравінай для хімічнай прамысловасці. Спецыялісты Усесаюзнага навукова-даследчага інстытута, які працуе ў Мінску, атрымалі з торфу роставыя рэчывы. Іх ужыванне, як паказала праверка на вялікай плошчы, павысіла ўраджай бульбы, кукурузы і іншых культур на 10—20 працэнтаў. Шляхам гідролізу тарфянога ачосу можна атрымаць кармавыя дрожджы для жывёлагадоўлі з вялікім утрыманнем бялку.

Новыя «службы» мае торф і ў індустрыі. З яго робяць воск, які па якасці не ўступае пчалінаму і паказвае добрыя вынікі пры дакладнай адліўцы металічных дэталей і ў прамысловасці пластычных мас. Атрыманы торфа-шчочачныя рэагенты рэчывы, неабходныя ў вырабу цэменту, а таксама пры бурэнні нафтавых і газавых шчылін. АДН.

КАІР. Даходы ад Суэцкага канала ў гэтым фінансавым годзе, які закончыўся 30 чэрвеня, дасягнулі рэкорднай лічбы 82384 тысячы егіпецкіх фунтаў, што на 8454 тысячы фунтаў перавышае даходы мінулага года. У прайшоўшым фінансавым годзе праз канал прайшло 18666 караблёў супраць 17878 у папярэднім годзе.

О ЧЕМ ОНИ РАССКАЖУТ

СВОИМ МАМАМ...

Пионерский лагерь встретил гостей переливчатыми гремями горна, цветами, сердечными словами, веселыми улыбками. Далеко позади остался Брест, быстро пролетела дорога, началась новая жизнь.

С чего же она, собственно, началась?

Ребят из Австрии, Голландии, Италии, Франции провели в палаты, где они будут жить, вымыли в душе, накормили вкусным ужином. Они очень быстро познакомились с советскими пионерами, и уже на следующий день их пригласили принять участие в подготовке к концерту дружбы. Но все-таки равноправными членами дружной лагерной семьи приехавшие почувствовали себя в то утро, когда и на их груди заагала галстуки.

Это было на торжественной линейке, посвященной открытию второй смены. Ребята приняли в почетные пионеры, и они перестали быть гостями. Дежурили в столовой, в спальнях, собирались идти на прополку молодых посадок леса. За хорошие дела получали благодарности.

Каждый день у ребят много дел. Особенно в первую неделю. Ведь в концерте примут участие и французы, и итальянцы, и голландцы, и австрийцы. К пионерам придут родители, с близкими встретятся и наши гости. Этого дня все ожидают с нетерпением. А пока ребята знакомятся с Минском, со страной, где родились их матери.

...Наши соотечественники, по воле судьбы вынужденные жить за рубежом, не забывают Родину. Они часто приезжают в Советский Союз, пишут нам письма, а самое главное — воспитывают детей патриотами, с малых лет прививают им любовь к нашей стране. С большой охотой присылают они к нам своих сыновей и дочерей. Дети потом долго рассказывают о впечатлениях, которые сохраняются у них на всю жизнь.

Вот уже во второй раз приезжает в Крыжовку девочка из ФРГ Клара Бурнишкая. Клара говорит, что ей очень нравится и лагерь, и ребята и что ехала она сюда с волнением и радостью. С бабушкой, которая приезжает к ней из Кировоград-

ской области, Клара встречается тоже во второй раз. Старушке приятно видеть внучку, но переживает она и за дочку и за остальных внуков, которые живут за границей, мечтает она и с ними когда-нибудь встретиться.

* * *

...А с чего же началось знакомство гостей с белорусской столицей?

С большого концерта детской художественной самодеятельности. Это была первая поездка в Минск. Прошло уже много дней, но про концерт ребята вспоминают до сих пор. Он был как взрыв, который изменил представление гостей о советских детях и даже о нашей жизни. Да, нам кажется обычным, что более двух тысяч школьников со всех областей Белоруссии на протяжении нескольких дней выступали на сценах столицы. Некоторые из них — воспитанники детских домов. Но разве эти дети кажутся сиротами?

— Какие они все веселые и красивые! — говорит Нина Савельевна Гельфи, руководительница итальянской группы.

Действительно, Родина дала этим детям всё, что может дать своему ребенку заботливая мать. У них есть всё, что нужно человеку для счастья, — хорошие, верные друзья и учителя, бесплатные школы, возможность развивать свои способности и таланты. Впереди их ждет такое же прекрасное будущее.

Мы не удивляемся, а восхищаемся, когда на сцену выходит третьеклассник Женя Логинов и с большим мастерством исполняет на скрипке концерт Вивальди, а Дима Петров — ученик Минской школы-интерната — на рояле играет 15-ю рапсодию Ф. Листа. А гости наши удивляются. Они никогда не видели, чтобы дети на сцене, и сразу так много детей, пели, танцевали, играли.

— Я видела «Березку». Посмотрела больше тридцати выступлений. Я была в восторге. А вот здесь посмотрела, как эти маленькие артисты исполняют русские, белорусские, украинские, румынские, венгерские народные танцы, и даже не знаю, кому отдать предпочте-

ние. Столько пластики, грации, красоты в их танцах, что невозможно глаз отвесть, — делится впечатлениями Нина Савельевна.

Ну, конечно, нашим самодеятельным артистам далеко до мастерства «Березки», но похвала приятна.

Концерт был большой. Он длился больше четырех часов. Ребята опаздывали на ужин, и кто-то из преподавателей посоветовал не смотреть второе отделение и ехать в лагерь. Даже трудно передать, как протестовали дети. «Мы считаем, что нам очень повезло, ведь концерта мы могли бы и не увидеть. Мы никогда не думали, что белорусские дети так талантливы. Мы просто в восхищении от всего увиденного», — наперебой гворили они.

Ребята досмотрели концерт до конца. В финале прозвучал хор из семисот детских голосов: «Пусть всегда будет солнце». Над их головами парил белый голубь, символ мира и счастья, вверх взметнулись букеты красных маков. Цветами заполнен весь зрительный зал. Зал дружно подпевае хор. Подтягивают и гости...

* * *

А что еще о Минске, о людях, с которыми они здесь встречались, расскажут ребята своим мамам?

Они смогут сказать, что Минск — это красивый, современный город. Тони Босерт, наверно, скажет, что ему нравится вкусное белорусское мороженое (ведь мороженое он любит больше всего на свете). А маленькая француженка Доминика Кюффо может сказать, что видела белорусскую столицу совсем не такой, какой видел её в 1945 году отец. Генерал Кюффо пролетал над развалинами города, дочери посчастливилось увидеть его отстроившим.

В Белорусском обществе дружбы и культурной связи с зарубежными странами ребятам была устроена теплая встреча. Их угощали конфетами, вручили сувениры. Детей приветствовали заместитель председателя президиума Общества дружбы Валентина Алексеевна Чернявская, редактор газеты «Голас Радзімы» Леонид Прокша.

Вместе со взрослыми на встречу пришли минские пионеры. Тут же состоялся небольшой импровизированный концерт, в котором приняли участие и наши гости. После концерта ребятам показали документальные и видовые кинофильмы о Брестской крепости, о Беловежской пуще, о жизни советских ребят.

Д. ЧЕРКАСОВА.

В таких домах живут наши гости.

На память о дружбе—венки из полевых ромашек.

В минуты отдыха.

Фото М. Бурого.

города составит 12 миллионов квадратных метров, т. е. по 12 квадратных метров площади на каждого человека. («ЗАУТРАШНІ ДЗЕНЬ МІНСКА», 2-я стр.).

«ПЛЕННАЕ СУПРАЦОУНІТВА» — это коммюнике 18-го совещания Исполнительного комитета Совета Экономической Взаимопомощи. (Отчет об этом заседании помещен на 4-й странице). Комитет заслушал информации бюро о развитии экономических связей на 1966—1970 гг. и о результатах двухсторонних консультаций между странами—участницами СЭВ. Была заслушана также информация о деятельности Международного банка, который стал центром многосторонних расчетов между участниками СЭВ.

О нефти, найденной в Белоруссии, рассказывается в статье «ЧОРНАЕ ЗОЛАТА» (4—5 стр.). Поиски нефти в нашей респуб-

лике начались еще в предвоенные годы, но их прервала война. Первых успехов добились геологи в 1953 году под Ельском. Затем нашли нефть под Речицей и в других местах. Ученые утверждают, что в Белоруссии еще много нефтеносных районов. Белорусская нефть по качеству близка к бакинской.

«ДОМ—ПОУНАЯ ЧАША» (5 стр.)—это корреспонденция о семье Черномазов из деревни Лавриновичи Барановичского района. В молодости Ксения и Григорий испытали много горя, они пережили ужасы гитлеровских лагерей, затем вернулись домой, поженились, вступили в колхоз. Теперь они и их дети—Надя и Володя—работают на животноводческой ферме. Уважают и любят в колхозе эту дружную трудовую семью.

В Белоруссии более 10 лет приносит много радости людям Белорусский государственный

ансамбль песни и танца. Его руководитель, народный артист БССР Геннадий Цитович впервые встретился с красотой и задушевностью белорусской народной песни в школьном хоре, которым руководил Григорий Ширма. За последние годы ансамбль под руководством Г. Цитовича побывал на гастролях во многих странах мира, он награжден золотыми медалями на международных фестивалях. Об этом коллективе и его руководителе рассказывает в статье «КРЫЛЫ, ШТО ПЕСНЯ ДАЛА» (стр. 6).

На 6—7 страницах печатается литературный обзор «У НАШИХ ПЕРАКЛАДЧЫКАУ», в котором говорится о переводах на белорусский язык лучших произведений мировой литературы. С лучшими стихами, рассказами, романами зарубежных авторов познакомили белорусских читателей В. Дубовка, Я. Семезон, М. Танк и другие.

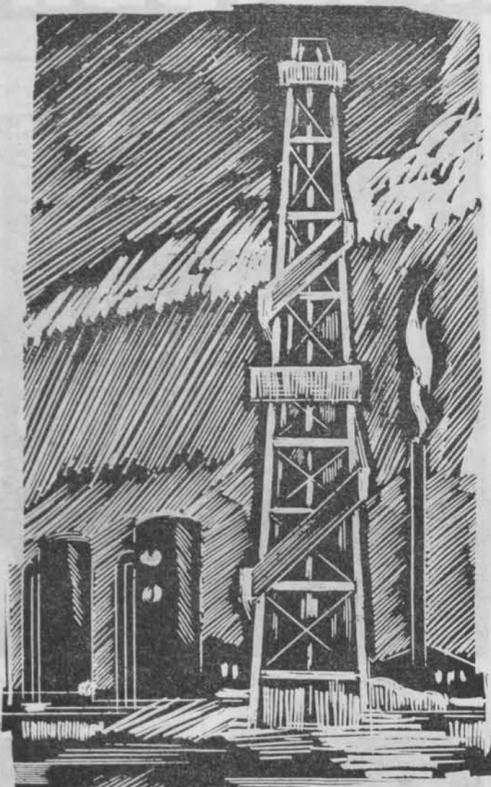
СЕГОДНЯ В НОМЕРЕ

ДЛЯ ТЕХ, КТО НЕ ЧИТАЕТ ПО-БЕЛОРУССКИ

Народы Советского Союза, как и все прогрессивное человечество планеты, борются за мир, отстаивают его великие идеалы. Этой теме посвящен Всемирный конгресс за мир, национальную независимость и разоружение, который проходил в столице Финляндии — Хельсинки. В сегодняшнем номере об этом рассказано на первой странице газеты («СВЕТУ — МИР!»).

Каким будет Минск завтра? В институте «Минскпроект» разрабатываются планы застройки столицы самыми современными

и красивыми зданиями. К концу будущего года завершится, например, строительство одного из крупнейших микрорайонов города по Могилевскому шоссе. Здесь вырастут 9- и 16-этажные дома. На Раковском шоссе в ближайшее время получат квартиры 180 тысяч человек, здесь же будут построены панорамный кинотеатр более чем на 2 тысячи мест, музыкальная школа, универмаг. На Октябрьской улице возводится новое красивое здание интерната для студентов университета. В ближайшем будущем жилой фонд

“ЧОРНАЕ ЗОЛАТА”

У старыя часы нашы продкі сцялілі сярод густых лясоў, на ўскраінах балот і пясчаных узгорках. Адсюль, відаць, і дайшлі да нашых дзён назвы вясак: Лясная, Падлесце, Прыбалочце, Забалочце, Пясочнае, Пясні і г. д. А вось як узнікла сярод палескіх лясоў і непразорных балот вяска з назвай Гарывада, здагадацца цяжка.

Есць, праўда, паданне, якое сцвярджае, што раней тут стаяла ўсяго некалькі хацін. І вось аднойчы ўзнік пажар. Людзі бегалі і крычалі: «гарым...», «ваду...». Пазней гэтыя словы нібы і ляглі ў аснову назвы паселішча. Другое ж паданне апавядае аб іншым. У даўнія часы тут быццам бы жыў чалавек, які ў копанцы знайшоў вяду, што запальвалася ад крэсціва.

Чаму тут верыць, сёння меркаваць цяжка. Толькі складальнік апошняга падання меў нейкую рацыю. І вось чаму.

З даўніх часоў у пошуках карысных выкапняў чалавек спрабуе прайсці ў зямныя нетры. І трэба сказаць, што ў пераважнай большасці воля і настойлівасць людзей брала верх. Так было і ў нас, у Беларусі. Некалькі гадоў назад геологі знайшлі на поўдні рэспублікі незлічоныя запасы калі-

ных солей—каштоўны прадукт для вырабы мінеральных угняенняў. Цяпер на гэтым месцы вырастае горад Салігорск, а прадукты яго камбіната знаёмы хлеббаром усёй краіны.

Аднак чалавек не задаволіўся адной знаходкай. Ён ішоў далей. Карыстаючыся данымі навуцы і правільна выкарыстоўваючы пошукавую тэхніку, разведчыкі нетраў праслухалі зямныя глыбіні, бралі неабходныя пробы, рабілі замеры. Уся гэтая карпатлівая праца давала падстапу меркаваць, што на тысячаметровых глыбінях нашага краю ёсць «чорнае золата». Але дзе яно, у якім месцы, як дапамагчы яму вырацца на паверхню?

Адказам на гэтае пытанне магло быць глыбіннае бурэнне, якое пачалося ў басейне Прыпяцкай упадзіны. У дождж і сцюжу, сякучы і непраглядную цемру тысячы неспакойных гадзін, змяняючы адзін другога, правалі разведчыкі нетраў ля буравых устаноў. І вось першы вынік: са шчыльна № 8 ударыў нафтавы фантан.

Здарылася гэта ў тым месцы, дзе няроўнаю стужкаю бяжыць шаша з Гомеля на Мазыры, а на адным з яе адрэзкаў стаіць дарожны ўказальнік — «Гарыва-

да, 2 км». Мы не бярэмся сцвярджаць, што складальнік народнага падання аб вядзе, што запальвалася ад крэсціва, быў прарок. Тут простае супадзенне. І «віной» таму не працтва, а нястомная праца людзей, заснаваная на дасягненых перадавой савецкай навуцы і тэхніцы.

Цяпер акурныя пераплаценні і рабочы інструмент вышні № 8 перавезены на іншае месца. Але яе нумар і прозвішчы бурільшчыкаў, якімі кіраваў вопытны майстар Валянцін Зайцаў, па правах можна ўпісаць у гісторыю як першаадкрывальніку Беларускай нафты. Ад буравой № 8 пакрочылі, уключаючы пошукавую тэхніку, другія вышкі. І ўсе яны далі тое, што шукае ў гэтых месцах чалавек.

Аб тым, што робіцца ў калектыве шукальнікаў Беларускай нафты сёння, нам расказаў геолог «Белнафтагазразведкі» П. К. Харычэў.

— Пошукі нафты, — гаворыць Пётр Кірылавіч, — пачаліся ў Беларусі яшчэ да Вялікай Айчыннай вайны. Ужо тады геофізічнымі даследаваннямі і глыбінным бурэннем была навукова абгрунтавана наяўнасць нафтаносных структур. Але гідралаўскае навішча на нашу краіну перапыніла гэтую работу. Толькі ў 1953 годзе пад Ельскам, каля з глыбіні 2341 метр адна са шчыльна дала фантаніруючую нафту з сутымі дэбітам каля 16 тон, меркаваным спецыялістамі былі падцверджаны на практыцы.

Далейшы геалаг-разведвальныя работы былі скончаныя ў паўночна-ўсходняй

частцы Прыпяцкай упадзіны, у раёне Рэчыцы. Першай ластаўнай была шчыльна № 8, глыбіня якой складала больш за дзве тысячы метраў. Потым дала аб сабе знаць шчыльна № 2. Фантаны, што пачалі дзейнічаць пад Рэчыцай, даюць звыш тысячы тон нафты ў суткі. Для гэтай нафты характэрна высокая ўтрыманне каштоўных бензінавых фракцыяў. Па сваёй якасця Беларуска нафта бліжэй да баўскай: яна лёгка і малява ўтрымлівае ў сабе серы.

Сёння фронт пошукавых работ перанесен ад Рэчыцы на захад. Нядаўна з вельмі высокім дэбітам дала нафту Астаўкавіцкая шчыльна № 2. Вельмі адказная задача пастаўлена сёння перад разведчыкамі «чорнага золата» буравой № 1 на Шацінкаўскай плошчы. Тут будзе прабурана шчыльна глыбіняй да 4,5 тысячы метраў. Задача заключаецца зараз у тым, каб як мага больш і хутчэй вызначыць нафтаносныя раёны і здаць іх у эксплуатацыю.

Як лічаць нашы вучоныя, з адкрыццём Рэчыцкага месца нараджэння нафты ёсць перспектывы знайсці нафту не толькі ў межах Прыпяцкага басейна, але і ў іншых месцах, у першую чаргу ў Брэсцкай, Аршанскай і Полацка-Віцебскай упадзінах.

— Пётр Кірылавіч, хто склаў Ельск, каля з шчыльна дала фантаніруючую нафту з сутым дэбітам каля 16 тон, меркаваным спецыялістамі былі падцверджаны на практыцы.

Далейшы геалаг-разведвальныя работы былі скончаныя ў паўночна-ўсходняй

пер перадаюць свае веды тым, хто вырашыў звязаць свой лёс з нафтаразведкай. Без адрыву ад вытворчасці ў нас арганізаваны бесплатныя курсы па набыццё рабачай кваліфікацыі, многія завочна займаюцца па сваіх спецыяльнасцях у тэхнікумах і інстытутах. Словам, з кожным годам у нас усё больш і больш будзе высокакваліфікаваных спецыялістаў, якія зоймуць сваё дастойнае месца ў вялікім атрадзе рабочага класа Беларусі.

З уводам у строй нафтапрапрацоўчага завода ў Полацку і такога ж прадпрыемства ў Мазыры наша рэспубліка будзе адыгрываць вялікую ролю як у забеспячэнні нафтапрадуктамі сябе, так і суседніх рэспублік. Па тэрыторыі Палесся праходзіць нафтаправод «Дружба». Пад Рэчыцай у яго зроблена «ўрэзка», адкуль пад націскам помпавых устаноў нафта ўліваецца ў вялікую сталёвую артэрыю.

Нафтаправод «Дружба» — вялікае трансэўрапейскае збудаванне, дзецішка жанамічнага супрацоўніцтва братніх краін сацыялістычнага лагера. Нафтаправод не мае сабе роўных у свеце. Яго працягласць каля 5,500 кіламетраў. Гэта даўжэй за Аравійскі і амерыканскі «Вярскі разведчык» нафты? Узяўшы пачаткі з нафтапрамыслаў Татарскай АССР і Куйбышаўскай вобласці, ён праходзіць праз Сызрань, Пензу, Унечу. Адсюль адзін яго «рукаў» цягнецца да берагоў Балтыйскага мора, другі — да Мазыра, дзе знаходзіцца

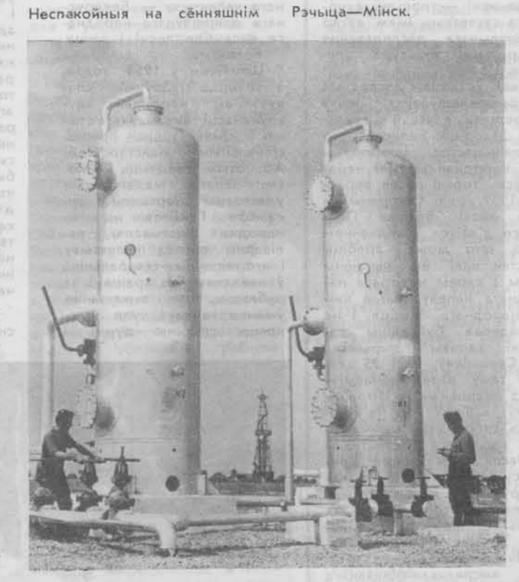
Паўночна-заходняя траса ідзе ў напрамку Чэхаславакіі і Венгрыі, а паўночна-заходняя — у бок Польшчы і Германскай Дэмакратычнай Рэспублікі.

Вольская, а сёння ўжо і беларуская нафта дапамагаюць нашым сябрам паспяхова развіваць сваю хімічную прамысловасць і паляпшаць паліўныя балансы народнай гаспадаркі.

Палесці жывуць людзі. Адно вырашчаюць хлеб і здабываюць у шахтах калійныя солі, другія асушаюць балоты і будуюць гарады і вёскі, трэці будуюць гарады і вёскі, здаць цяжкавагававыя паязды. І ва ўсёй гэтай прыёмнай неспокійнасці яскрава бачна, як расце і аднаўляецца наш край, як растуць і прыгажэюць яго людзі.

Л. СКІБЕНКА.
Неспакійная на сённяшнім Рэчыца—Мінск.

Прадавы бурільшчыкі шчыльна № 18 Рэчыцкага нафтапрамысла Леанід Бабураў.
Адсюль «чорнае золата» Беларусі ідзе ў нафтаправод «Дружба».

ПЛЁННАЕ СУПРАЦОЎНІЦТВА

Камюніке аб васемнаццатым пасяджэнні Выканаўчага камітэта СЭУ

У Ленінградзе адбылося васемнаццатае пасяджэнне Выканаўчага камітэта Савета Эканамічнай Узаемадапамогі. У пасяджэнні прынялі ўдзел намеснік Старшыні Савета Міністраў Народнай Рэспублікі Балгарыі С. Тодарэў, намеснік Старшыні Венгерскага рэвалюцыйнага рабоча-сялянскага ўрада А. Анра, намеснік старшыні Дзяржаўнай планавай камісіі Германскай Дэмакратычнай Рэспублікі Х. Майтэр, намеснік Старшыні Савета Міністраў Мангольскай Народнай Рэспублікі Д. Гамбожаў, намеснік Старшыні Савета Міністраў Польскай Народнай Рэспублікі П. Ярашэвіч, намеснік Старшыні Савета Міністраў Румынскай Народнай Рэспублікі Г. Рэдзюлеску, намеснік Старшыні Савета Міністраў Саюза Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік В. Новікаў, намеснік Старшыні ўрада Чэхаславацкай Сацыялістычнай Рэспублікі О. Шымулек.

Старшыняваў на пасяджэнні Выканаўчага камітэта прадстаўнік Венгерскай Народнай Рэспублікі, намеснік Старшыні Венгерскага рэвалюцыйнага рабоча-сялянскага ўрада А. Анра.

Выканаўчы камітэт заслухаў інфармацыю бюро Выканаўчага камітэта аб аб'яўленні папярэдніх меркаванняў краіны—членаў СЭУ аб развіцці іх народнай гаспадаркі і эканамічных сувязей на перыяд 1966—1970 гг., а таксама аб аб'яўленні вынікаў праведзеных двухбаковых кансультацый паміж краінамі—членамі СЭУ. Праведзеныя двухбаковыя кансультацыі па каардынацыі народнагаспадарчых планаў на 1966—1970 гг. дазволілі краінам—членам СЭУ у плапярэднім парадку ўзгадніць ўзаемныя аб'екты тавараў, а таксама іншыя пытанні эканамічнага супрацоўніцтва, якія маюць важнае значэнне для далейшай распрацоўкі планаў эканамічнага развіцця сваіх краін. Пры гэтым Выканаўчы камітэт адзначыў, што створаны неабходныя ўмовы для заключэння даўгатэрміновых гандлёвых і іншых эканамічных пагадненняў на будучы перыяд.

Выканаўчым камітэтам была разгледжана інфармацыя Пастаяннай камісіі СЭУ па валютна-фінансавых пытаннях аб дзейнасці Міжнароднага банка эканамічнага супрацоўніцтва за 1964 год. Гэты год быў першым годам ажыццяўлення сістэмы шматбаковых разлікаў у пераводных рублях паміж краінамі—членамі СЭУ ў рамках дзейнасці Міжнароднага банка эканамічнага супрацоўніцтва. Банк стаў цэнтрам шматбаковых разлікаў у пераводных рублях паміж краінамі—членамі СЭУ і забеспячыў у 1964 годзе разлікі на знешнегандлёвых аб'ектах і іншых плячыхах на суму каля 23 мільярдаў пераводных рублёў. Банк пачаў разгортваць аператыўны працягненні і размяшчэнні ўкладаў, а таксама крэдытныя аператыўны ў свабодна-канверсуюмай валюце.

Выканаўчы камітэт рэкамендаваў краінам—членам СЭУ, каб іх прадстаўнікі ў савецкі банк прымаці неабходныя меры па далейшаму паляпшэнню і развіццю дзейнасці банка, удліваючы вопыт першага года яго работы.

Выканаўчы камітэт разгледзеў прапановы Пастаяннай камісіі СЭУ па машынабудаванню па спецыялізаваным вытворчасці і ўзаемных пастаўках на 1966—1970 гг. машын і абсталявання для тэкстыльнай прамысловасці, а таксама прапановы па спецыялізаваным вытворчасці і ўзаемных пастаўках лесгаспадарчых і некаторых важнейшых машын для механізацыі лесанарыхтоўчых работ. Прынятыя Выканаўчым камітэтам рэкамендацыі па спецыялізаваным вытворчасці

ахапляюць больш як 200 відаў машын і абсталявання для тэкстыльнай прамысловасці і звыш 30 відаў машын для лесгаспадарчых і лесанарыхтоўчых работ.

Абмеркаваўшы інфармацыю аб выкананні даручэнняў XV сесіі савета па пытаннях тыпізацыі марскога флоту, намечанага да будаўніцтва ў краінах—членах СЭУ да 1970 года, Выканаўчы камітэт адзначыў, што ў перыяд 1962—1964 гг. пастаяннымі камісіямі СЭУ па машынабудаванню і па транспарту праведзена значная работа ў галіне тыпізацыі марскога флоту краін—членаў СЭУ, якая дазволіла вызначыць асноўныя тэхніко-эксплуатацыйныя параметры ўсёх рэкамендаваных да тыпізацыі марскіх транспартных суднаў і распрацаваць дакументацыю, неабходную для далейшага праектавання і будаўніцтва тыпізаваных марскіх суднаў. Адобран пералік асноўных тыпаў марскіх транспартных суднаў, намечаных да будаўніцтва ў краінах—членах СЭУ на перыяд па 1970 год.

На пасяджэнні Выканаўчага камітэта былі таксама разгледжаны бягучыя пытанні эканамічнага супрацоўніцтва, па якіх прыняты адпаведныя рэкамендацыі і рашэнні.

Паслядзённае Выканаўчага камітэта праходзіць ў абстаноўцы брацкай дружбы і поўнага ўзаемамаруму.

Добра ў рост ідуць пасевы цукровых буркоў і бульбы ў вельгасарцелі імя Урыцкага Гомельскага раёна. Тут за пасевамі наладжан старанны догляд. Гэтыя работы праводзяцца з дапамогай механізацыі.

НА ЗДЫМКУ: трантары Віктар Буднік і праводзіць мінрадзюву апрацоўку бульбы. Гэтую культуру пасялі вясно па добра ўгноенай глебе, і таму калгаснікі разлічваюць сабраць усювесь багаты ўраджай клубняў.

Фота Ул. Лупейкі.

ДОМ—ПОЎНАЯ ЧАША

Адоўчы, будучы ў камандзіроўцы, я ішоў па вуліцы вёскі Таўрыювічы, дзе размяшчалася імя Кірава Баранавіцкага раёна. Нечакана пайшоў дождж. Я рашыў зайсці ў бліжэйшы дом, што вабіў вока свежай бела пабелкай. У кухні, дзе ля акна стаяла газавая пліта, нікога не было. Я хацеў выйсці на ганак і пачакаць, пакуль сціхне дождж, як раптам пачуліся крокі ў суседняй пакоі. Дзверы расчыніліся, і на кухню ўвайшла дзючынка каля васьмі. У руках яна трымала кнігу.

— Добры дзень, — сказала яна.

— А як цябе зовуць?

— Аня.

— А дзе тата і мама?

— На рабоце. Скора прыйдуць на абед.

— А як зовуць твайго тата?

— Рыгор Іосіфавіч Чарнамаз.

Дык вось, аказваецца, да каго я зайшоў! Упершыню пра Рыгора Іосіфавіча я пачуў у лісьце 1964 года. Тады старшчына калгаса Яўген Пейгановіч, выступаючы на сходзе калгаснікаў са справаздачным дакладам, вельмі цёпла сказаў аб працавітай і дружнай сям'і Рыгора Іосіфавіча Чарнамаза. Удваіх яны працуюць на ферме. Мне асабліва запомніліся словы: «Гэта людзі працоўнай агартуюкі».

— Зайдзіце, дзяўчыка, у пакой, — запрасіла мяне дзючынка.

У вялікай зале ўсе рэчы гаравалі аб тым, што ў доме — дастатак і культура. На пафарбаванай падлозе — дарожкі. Вокны завешаны цудоўнымі гартзінамі. У вуглу — тэлевізар. На стала сямейная газета і часопіс. Ўл сядзі — этакэрка ка кнігамі, побач — новая шафа, канапа.

Не паспеў я і скамітравач сваю ўвагу на той ці іншай рэчы, як прыйшлі гаспадары дома — вяселья, жыццярэдасця.

Я адрэкамендаваўся, растлумачыў, якія акалічнасці прымуслі мяне зайсці ў іх дом.

Першай загаварыла Ксёня

Панкратаўна — жанчына з прыемнымі рысамі таўра.

— Зайшлі, дык годзем будзе.

— Дазвольце запытацца. Я ведаю, што вы абодва працуеце на ферме. А вось з якой прыйшла дзючынка. Хто яна?

— Наша дачка Надзя. Таксама даярка. Прышла на ферму пасля заканчэння школы. Перад вамі калектыву жывёлаводаў у поўным складзе, — засьмяялася Ксёня Панкратаўна, акінуўшы ласкавым позіркам сваю дачку.

— Добра жывяце, — заўважыла я.

— Так, ядрэна, — адклікнуўся Рыгор Іосіфавіч. — Збудавалі новы дом. Усяго хапае. Толькі і жыць. Цяпер так: сумленна працуе чалавек, яму пашана і пашага.

— Можна падумаць, што ў вашым доме размяшчаю сельская бібліятэка.

— А ў нас усё чытаюць. Свабодная хвіліна — за кнігу, часопіс, газету. Мая Панкратаўна не падасціць, а цікавую кнігу прачытае.

Мяне запрасілі на абед. Я ўважліва слухаў Ксёню Панкратаўну, якая расказвала аб сабе і сваёй сям'і. У 1942 годзе Ксёня, тады маладая дзючынка, была ўтанна гітлераўцамі ў Германію. Там знаходзіўся, як ваеннапалонны польска-німецкай вайны, Рыгор Іосіфавіч. Яны перажылі ўсе жахі фашыскай катаргі. У 1945 годзе вярнуліся на радзіму Рыгора. Пажааліліся.

Сям'я Рыгора Іосіфавіча першай уступіла ў калгас. І адразу яны ўключыліся ў грамадскую працу. На пачатку Ксёня Панкратаўна лягла няўдзяка абавязкі па догляду дойнага стаўкі. Рыгор Іосіфавіч выконваў розныя работы, даглядаў коней, араў, сеяў, касяў, а потым стаў падвозчыкам кармоў на ферме.

Падрасцілі дзеці. Яны пайшлі дарогай сваіх бацькоў. Дачку Надзю і сына Валодзьку можна было бачыць на ферме, у полі. Цяпер Уладзімір — сержант Савецкай Арміі.

П. КАЗЕЙ.

Хочу паделиться з вамі большай радасцю.

Недаўно я атрымаў ліст з Родны, са сваімі знакомымі, с вамі. В Германіі мы арганізавалі дзве групы фонду вразімопомоці. Сздаан он на нашых добравольных взнасах. В групе у нас 26 чалавек, есць 300 кніг і маеніфонфонныя ленты. Из собраних денег ми помогаем больным и бедным соотечественникам, которые здесь живут.

НАДЕЖДА А.

ПІШУЦЬ ЗЕМЛЯКІ.

УВАЖАЕМЫЕ товарищи из редакции газеты «Голас Радзімы»!

Ваше письмо я получила давно, но отвечаю с опозданием. Все члены нашего клуба, и в том числе я, были заняты подготовкой сначала к празднованию 1 Мая, потом — Дня Победы. Сейчас все хлопоты позади, но в городе до сих пор говорят о том, что праздники прошли очень хорошо. Большое спасибо за присланные портреты Ленина и флага. Хочу вас порадовать, сообщив о том, что в этом году впервые на улицах Сиднея в ряде демонстраций появился белорусский флаг. Демонстрация 1 Мая была особенно удачной, участвовало в ней много людей разных национальностей. Преобладали лозунги о прекращении войны во Вьетнаме и протест против посылки австралийских солдат во Вьетнам, были лозунги о повышении заработной платы.

Вечером в клубе состоялось торжественное собрание, избран президент, прочитан доклад, после доклада был дан ужин, были песни и танцы.

Еще более торжественно прошел праздник Победы. Присутствовали на нашем торжестве консул СССР, корреспондент ТАСС и их жены.

В Сиднее целый месяц гастролировала Московский цирк. Почти в полном составе труппа посетила наш клуб. Артистам все очень понравилось, и они говорили, что чувствуют себя у нас, как дома на Родине.

С. СТЕПАНОВ.

Австралия.

Горкага, Пушкіна, Астроўскага. У іх мя найбавяжам канцэрт, ставім спектаклі, глядзім кінафільмы. Часта да нас прыходзяць госці — савецкія матросы, артысты. Нядаўна ў Бузна-Айрэсе было больш ста кіеўскіх артыстаў. Я і мая сям'я глядзелі украінскі балет, вельмі ён нам спадабаўся.

Калі можна, прывішце нам лямі кніжак для чытання. Я і мае знаёмы любіць чытаць савецкую літаратуру. Моладзі прывішце песнікі. Няхай спявае. Вялікае дзякуй за кніжкі, якія прыслалі.

Аргенціна.

С. С.

ПІШУЦЬ ЗЕМЛЯКІ.

У НАС у Аргенціне ёсць некалькі сваіх клубай — клуб Вялікасага, Горкага, Пушкіна, Астроўскага. У іх мя найбавяжам канцэрт, ставім спектаклі, глядзім кінафільмы. Часта да нас прыходзяць госці — савецкія матросы, артысты. Нядаўна ў Бузна-Айрэсе было больш ста кіеўскіх артыстаў. Я і мая сям'я глядзелі украінскі балет, вельмі ён нам спадабаўся.

Калі можна, прывішце нам лямі кніжак для чытання. Я і мае знаёмы любіць чытаць савецкую літаратуру. Моладзі прывішце песнікі. Няхай спявае. Вялікае дзякуй за кніжкі, якія прыслалі.

Аргенціна.

С. С.

АМЕРЫКАНЦЫ ЗДЫЎЛЯЮЦА...

На Гродзеншчыне працавала сваёй працай работніца саўгаса «Слонімска» Ганна Сяргеўна Ракуць. Яна адкармілава па паўтары-дзе тысячы свіней за год, і нікога з нас, вядома, не здзіўляла павядамленне аб тым, што Ганна Сяргеўна была ўдзельніцай ВДНГ і ў 1963 годзе прэміравана тэлевізарам.

Нейкім чудам экзэмпляр газеты з інфармацыяй аб узнагароджанні трапіў у амерыканскі горад Рокфард (штат Ілінойс), куды эмігрыраваў у 30-х гадах з Польшчы зямляк Ганны Сяргеўны Пётр Васільевіч Ракуць.

«Сустрэў я ў газете сваё прывішча, і сэрца засумавала па Радзіме, — піша Пётр Васільевіч на Слонімішчыну свайму брату Ільму. — Хто такая Ганна Ракуць? Ці не Парфена гэта? Няўжо праўда, што ў вас простым людзям даюць у падарунак тэлевізары? Мы чыталі і перачыталі газету, паказалі яе суседзям, але тыя гаворылі: прапаганда. Напішыце мне праўду».

З пісьмом брата Ільмы Васільевіч знаёміў многіх аднавяскоўцаў.

— Было б смешна, калі б не было сумна, — заўважыў адзін з іх.

— Не забудзьце напісаць, Ільма Васільевіч, што Ганна Сяргеўна, была Парфена, узнагароджана ордэнам Леніна.

— Паведамі таксама, што яна стала дзяржаўным дзеячом — выбрана дэпутатам Вярхоўнага Савета БССР.

Уважліва выслушаў Ільма Васільевіч парадзі аднавяскоўцаў. І панесла яго пісьмо за акіяны святую праўду аб будных шчасівай савецкай рэалінасці.

КРЫЛЫ, ШТО ПЕСНЯ ДАЛА

Няснынныя пошукі прыгожага ў жыцці народа і ў яго мастацтвае — вось, безумоўна, найбольш яркая рыса, што вызначае творчае аблічча Генадзя Іванавіча Цітовіча: мастака-грамадзяніна і глыбокага даследчыка, палкага палеміста, абаяльнага, дасціпнага субяседніка, чалавека, фанатычна ўлюбенага ў народную песню.

Такая катэгарычнасць у ацэнцы творчага «я» гэтага выдатнага дзеяча савецкай музычнай культуры з'яўляецца вынікам не толькі асабістых сімпатый і назіранняў аўтара гэтых радкоў. Яна мае больш істотныя крытэрыі: тое, што зрабіў народны артыст Беларускай ССР Г. Цітовіч для развіцця музыкі і музычнай культуры роднага краю.

Пра Цітовіча — мастака, вучонага, чалавека — можна многа расказаць, бо вельмі яркі яго шлях у вялікае мастацтва. Ураджэнец адной з вёсак Дзісенскага павета Заходняй Беларусі, ён упершыню сутыкнуўся з прыгажосцю, высакароднасцю беларускай народнай песні ў школьным хоры, якім у акупіраваным белапаллякам Вільня кіраваў Рыгор Раманавіч Шырма. Так песня запала ў душу; так яна прымусіла ў далейшым студэнта-біёлага Віленскага ўніверсітэта Г. Цітовіча перайсці на гуманітарны факультэт — для заняткаў этнаграфіяй, а ў кансерваторыю — для вывучэння славянскага музычнага фальклору; так у 1936 годзе з'явіўся ў друку вялікі артыкул «Беларуская народная музыка», які прыцягнуў да сябе ўвагу грамадскасці не толькі навуковай каштоўнасцю работы аўтара, але і яго грамадзянскай мужнасцю: артыкул з'явіўся яркім дакорам палітыцы паланізацыі беларускай культуры, праводзімай пілсудчыкамі на захопленых землях.

Генадзю Іванавічу было тады 26 год, ён паспеў ужо запісаць да паўтары тысячы цудоўных беларускіх народных песень у розных кутках Заходняй Беларусі і набыць такую славу спецыяліста ў галіне славянскага фальклору, што на яго да-

следаванні аб агульнасці беларускай і балгарскай народных музычных культур спасылаецца Казімеж Машынскі — польскі вучоны з сусветным імем, аўтар шматтомнага даследавання «Народная культура славян».

Калі Цітовіч-даследчык выкрышталізоўваўся яшчэ ў перыяд панскай акупацыі Заходняй Беларусі, то Цітовіч-мастак, інтэрпрэтаў народнай музыкі нарадзіўся толькі пасля верасня 1939 года. Створаны ім хор вёскі Вялікае Падлесце з'явіўся сведчаннем таго, што можа зрабіць мастак, калі ён, чытаючы ноты і словы няхітрага народнага напева, чытае кніжку народнага жыцця. І не выпадкова буйнейшы савецкі харавы дырыжор А. Свешнікаў, калі 25 гадоў таму назад пазнаёміўся з дзецішчам Г. Цітовіча, пісаў: «...Гэты хор з'яўляецца сапраўднай жамчужынай народнага мастацтва...»

Пасля ўсесаюзнага конкурсу збіральных фальклору, у якім прымаў удзел і Г. Цітовіч, старшыня журы С. Багатыроў выказаў думку: «Генадзь Іванавіч спалучае ў сабе якасці высокакваліфікаванага збіральніка народнай музыкі, па-мастацку таленавітага кіраўніка беларускага народнага хору... Ён здольны прадумаць адбіраць для запісаў узоры, найбольш цікавыя ў навуковых і каштоўныя ў мастацкіх адносінах... Ён па-майстэрску валодае тэхнікай слыхавога музычнага запісу народнай музыкі. Некаторыя з запісаў з'яўляюцца выключнай мастацкай каштоўнасцю». А вось ацэнка, якую даў В. Бяляеў працы Г. Цітовіча «Песні беларускага народа». Вучоны гаворыць: «Робота праведзена вялізарная, матэрыял даследаван дасканала. Каментарый добрых іх практычнай накіраванасцю... Унікальныя па гістарычнаму зместу асобныя ўзоры... і як бы сінтэзуючы абодва выказванні, прыведзеныя вышэй, буйнейшы савецкі харавы дырыжор і фальклорыст Р. Шырма падкрэслівае, што няспыннае вывучэнне ўсіх лепшых традыцый народнага выканаўчага май-

стэрства было той школай, якая падрыхтавала і узняла Цітовіча да арганізатара і мастацкага кіраўніка цудоўнага калектыву — Беларускага дзяржаўнага народнага ансамбля песні і танца.

Калектыву, створаны Г. Цітовічам у 1952 годзе, з'яўляецца цудоўным спалучэннем народнай адухоўленасці выканаўчага стылю з найвышэйшым прафесіянальным майстэрствам. Аб гэтым сведчыць многае: залатыя медалі, якіх удастоены артысты ансамбля і Г. Цітовіч на міжнародных фестывалях, вялізарны поспех калектыву і яго кіраўніка-стваральніка ў паездках па краіне і за рубяжом, тое выключнае ўменне тонка і чула раскрываць глыбіню думкі і

чысціню пачуццяў народнай творчасці, якія характэрны для трактоўкі кожнай выкананай артыстамі ансамбля песні або танца.

Многа, яшчэ вельмі многа шрыху раскрываюць творчую біяграфію Г. Цітовіча. Тут і яго няспынныя фальклорныя выезды-экспедыцыі ў розныя раёны Беларусі ў пошуках новых узораў народнай паэтычнай і музычнай творчасці, і здзіўляючыя па спалучэнню навуковага абгрунтавання з «чытабельнасцю» (у разуменні шырокай аўдыторыі) даследаванні аб агульнасці беларускай і украінскай народных музычных культур, і яркія нарысы аб сучасным музычным быццё беларусаў, і практычная дапамога самадзейным кампазітарам, і кансультацыі па народнай творчасці для прафесіянальных аўтараў, і шмат іншых яркіх прыкмет творчага аблічча.

І ўсё гэта мноства здзяйсненняў і спраў робіцца

яшчэ больш блізім і зразумелым, калі сутыкаешся з Цітовічам-чалавекам. Вось у кім сціпласць і талент ідуць побач. Нават сярод тых, з кім ён рэгулярна сустракаецца, не ўсе ведаюць, што Генадзь Іванавіч — аўтар значнай колькасці папулярных беларускіх песень, у тым ліку песні «Як той Зосі давалася», што ўвайшла ў рэпертуар большасці народных калектываў. Ніколі не расказвае ён і аб тым, як у гады Вялікай Айчыннай вайны на акупіраванай фашыстамі тэрыторыі Баранавіцкага раёна «аптэкарскі вучань» Г. Цітовіч, рызыкуючы жыццём, забяспечваў партызан медыкаментамі і запісаў узоры песень, якія выражалі народны гнеў і нянавісць да прыгнатылікаў.

І, напэўна, дзякуючы гэтай сціпласці Генадзь Іванавіч Цітовіч жадаў госць у любой калгаснай хаце, у любым кабінце вучонага, на любой канцэртнай эстрадзе.

І. НІСЧЭВІЧ.

Выступаюць артысты Беларускага дзяржаўнага народнага ансамбля песні і танца. Фота Ул. Крука.

ЛИТАРАТУРНЫ АГЛЯД

У НАШЫХ ПЕРАКЛАДЧЫКАЎ

Агульнавядома, што пераклады выдатных твораў мастацкай літаратуры робяць вялікую і карысную справу. У наш час цяжка сабе ўявіць адукаванага чалавека, духоўныя патрэбы якога абмяжоўваліся б мастацкімі каштоўнасцямі толькі на роднай мове. Пераклады вядомых твораў сусветнай літаратуры духоўна збліжаюць народы, незвычайна пашыраюць круггляд мільянаў чытачоў, выходзяць у іх высакародныя пачуцці гуманізму, лабра і справядлівасці. Высокі ўзровень перакладчыцкага майстэрства — гэта, у сваю чаргу, адно з асноўных сведчанняў сталасці кожнай нацыянальнай літаратуры і культуры, паспяховага развіцця нацыянальнай літаратурнай мовы.

За апошнія гады беларускія перакладчыкі дасягнулі значных творчых поспехаў. Расце колькасць перакладных выданняў і публікацый; пераклады твораў зарубежнай літаратуры і літаратурнага народаў СССР робяцца толькі з мовы арыгінала і, як правіла, без падрадкаўнікаў. Сёння ёсць усе падставы гаварыць аб існаванні беларускай савецкай перакладчыцкай школы, якая ўносіць свой значны ўклад у агульную скарбніцу дасягненняў савецкіх перакладчыкаў.

У першых шарэнгах беларускіх перакладчыкаў — выдатныя майстры мастацкага слова. Шмат гадоў працуе ў галіне мастацкага перакладу вядомы беларускі паэт Уладзімір Мікалаевіч Дубоўка, які яшчэ разам з Янкам Купалам распачынаў рэгулярную работу па перакладу твораў сусвет-

най літаратуры на беларускую мову. У двух тамах «Выбраных твораў» Уладзіміра Дубоўкі, якія выйшлі нядаўна з друку, чытачы змогуць знайсці яго лепшыя пераклады з украінскай, англійскай, нямецкай, польскай і ўсходняй паэзіі. Пераклады Уладзіміра Дубоўкі, які быў адным з лепшых вучняў В. Брусава ў Вышэйшым літаратурна-мастацкім інстытуце, вызначаюцца вельмі дакладным веданнем арыгіналаў і іх «тонкасцей», высокім паэтычным майстэрствам перакладчыка, актыўнай гуманістычнай пазіцыяй самога перакладчыка, што выявілася перш за ўсё ў адборы твораў для перакладу. Двухрадковыя вершы класіка кітайскай паэзіі Ду Фу, мініяцюры арабскага паэта Абуля Фараджа, філасофска-лірычныя творы Іагана Гётэ і Юльіуса Славацкага, рэвалюцыйна-дэмакратычныя вершы Уладзіслава Сыракомлі, палымныя заклік Максіма Рыльскага «Мова» ў перакладзе Уладзіміра Дубоўкі выдатна гучаць па-беларуску, у той жа час перакладчык захоўвае дух і паэтычны каштоўнасці арыгіналаў. У «Выбраных творах» Уладзіміра Дубоўкі змешчаны таксама дзве яго самыя вялікія перакладчыцкія работы — паэмы Дж. Байрана «Шыльёнскі вязьне» і «Бронзавы век». Трэба адзначыць, што творчасць выдатнага англійскага паэта шырока прадстаўлена ў беларускіх перакладах: два гады назад у Мінску выйшаў у вельмі прыгожым мастацкім афармленні том выбраных твораў Дж. Байрана. Яго вершы, паэмы і некаторыя ўрыўкі з прозы перакладалі

Ул. Дубоўка, Я. Семяжон, М. Танк, Ю. Гаўрук, Ул. Караткевіч, Р. Барадудлін і іншыя беларускія паэты і перакладчыкі.

Вялікай падзеяй у культурным жыцці Беларусі з'явіўся выхад у свет кнігі санетаў Вільяма Шэкспіра ў перакладах Уладзіміра Мікалаевіча Дубоўкі. У прадмове да выдання лаўрэат Ленінскай прэміі народны паэт БССР Пятрусь Броўка адзначае: «Чытаць, уважліва прачытаўшы санеты Шэкспіра і, трэба сказаць, у выдатным перакладзе Уладзіміра Дубоўкі, адчуе ў іх усю веліч змагання вялікага гения за маральнае ачышчэнне і ўдасканаленне ўсяго чалавецтва». Беларуска перакладчык «Санетаў» В. Шэкспіра падкрэсліў незвычайную эмацыянальную актыўнасць, страснасць, глыбіню пачуццяў, неспакой думкі вялікага англійскага паэта. Цяжка было працаваць Ул. Дубоўку над гэтымі перакладамі, бо побач, у блізкай рускай мове, быў непераўзыйдзены ўзор перакладчыцкага подзвігу С. Я. Маршак, які вельмі дасканала пераклаў гэту кнігу санетаў. Прывядзём невялікую цытату — пачатак славуэта 19 санета, каб паказаць, што наш перакладчык паспяхова «спаронічае» з С. Я. Маршаком.

У перакладзе С. Я. Маршак:
Ты притупи, о время, когти
льва,
Клык из пасти леопарда
рви,
В прах обрати земные
существа
И феникса сожги в его
крови...

Гэты здымак зроблен у Мінскай музычнай школе. Выкладчыца Наталля Шапеха праводзіць заняткі з вучаніцай 4-га класа Ларысай Галубкінай.

Фота Д. Прэса.

Символ доброгo соседства

Репортаж
с Сайменского
канала

Нет, это еще не государственная граница, хотя путь нашей редакционной машине преграждает полосатый шлагбаум контрольно-пропускного пункта. За нарядом бойцов в зеленых мундирах — территория, которую арендует у Советского Союза Финляндия.

Чем дальше, тем явственнее вписываются в обычный северный лесной пейзаж приметы большой стройки. Один за другим обгоняем тяжеловесные грузовики с песком и гравием. Всюду видны следы работы — действует земснаряд, укладывается нитка пульпопровода, реконструируется шлюз...

Мы в зоне Сайменского канала, соединяющего водную

систему озера Саймаа с Финским заливом. Построенный в середине прошлого века, водный путь очень важен для экономики Восточной Финляндии и особенно ее лесной и деревообрабатывающей промышленности, в этом районе производится много товаров на экспорт. Подсчеты показали: по каналу можно перевозить свыше 1 200 тысяч тонн грузов в год, что принесет нашим финским соседям значительную экономию в транспортных расходах.

Государственная граница, разделившая Сайменский канал на две части — советскую и финскую, — не стала препятствием для его возрождения. Около двух лет назад Советский Союз предоставил дружественному соседу государственному на основе аренды свою часть Сайменского канала с береговой полосой сроком на 50 лет. Финляндия по этому договору в ближайшие годы произведет за свой счет реконструкцию канала.

Работы на арендованной части канала в самом разгаре. У озер Иллисто и Малое Цветочное возникли весело окрашенные поселки строителей. Финские фирмы выполняют земляные, скальные, бетонные работы, приступают к углублению дна. Здесь все делается руками финских специалистов.

По контракту с финской стороной советские специалисты строят железнодорожный мост через пролив Кивисиллансальми. Советские организации начали подготовку к углублению дна и укреплению берегов канала в фарватере Выборг — Выборск до бухты Защитная.

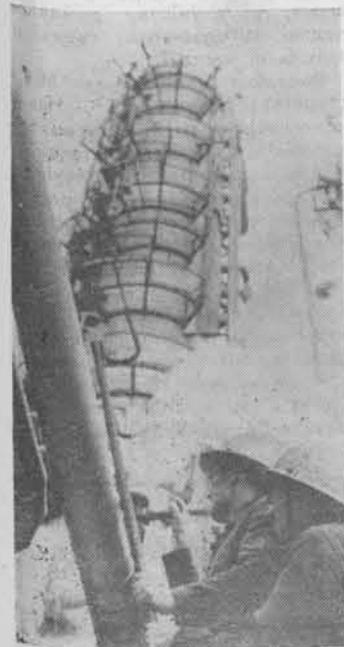
Так старая водная артерия будет обновлена совместными дружными усилиями. В итоге этих усилий двух стран водная трасса сможет пропускать современные суда грузоподъемностью до двух тысяч тонн.

Но до первой навигации еще более двух лет — по графику Сайменский канал должен быть готов к 1968 году. Побывавшие на днях в советской зоне канала аккредитованные в Финляндии корреспонденты иностранных газет и информационных агентств, их советские коллеги убедились: работы всюду идут по графику, даже с некоторым опережением. А их качество? На состоявшейся в клубе поселка Лиэтарви пресс-конференции уполномоченный Союза ССР по делам Сайменского канала Г. Я. Пясецкий заявил, что ему доставляет удовольствие дать высокую оценку мастерству финских строителей.

Водная магистраль, соединяющая озеро Саймаа с Финским заливом, — символ крепнущей дружбы между соседями.

М. КОРОЛЕВ.

Закончили выпрабаванні нядаўна пушчанага ў эксплуатацыю Дунайскага нафтаперапрацоўчага завода ў Сазхаломбаце. Буйнейшая новабудоўля другой венгерскай пяцігодкі працуе на савецкай нафце, якая паступае па трубаправоду «Дружба». Вытворная магутнасць першай чаргі прадпрыемства складае 1 мільён тон нафты ў год.

СЯБРЫ СУСТРАКАЮЦА ЗНОЎ

Высокага шыракапачага несяяра Гуга Барса гітлераўцы насуперак яго волі ў 1941 годзе прывезлі на савецкую зямлю. Але хлопец з Гамбурга — горада правадэра нямецкіх камуністаў Эрнста Тэльмана — кожны дзень чакаў зручнага выпадку, каб перайсці на бок Савецкай Арміі. І дзень такі настаў. Гэта было ў лютым 1942 года. Пасланы ў разведку, Гуга знайшоў момант і папоўз у бок рускіх. Яго заўважылі, адкрылі агонь. Але ён працягнуў паўзці. Неўзабаве Гуга, раненага ў руку, падабралі нашы.

— Я антыфашыст, — сказаў ён.

Гуга Барс і іншыя, такія, як ён, антыфашысты сталі партызанамі. У Налібоцкай пушчы была абсталявана друкарня. Гуга Барс, Фелікс Шэфлер і іншыя антыфашысты пісалі і друкавалі лістоўкі на нямецкай мове, у якіх гаварылі праўду нямецкім салдатам, заклікалі станавіцца на шлях барацьбы супраць фашыстаў. Потым самі ж у нямецкай форме разносілі гэтыя лістоўкі па бліжэйшых гарнізонах.

Аднойчы Гуга і Фелікс адправіліся ў Дзяржынск. Партызаны далі ім адрас, дзе яны маглі б спыніцца. Але напярэдадні, аб чым яшчэ не ведалі партызаны, нямецкая камандатура выселіла з будынка жыхароў і пасяліла лётчыкаў. Гуга і Фелікса замест сувязной партызан Зіны Хамічэўскай сустрэў гітлераўскі генерал. Ён сурова запытаўся, навошта ім спатрэбіліся цывільныя людзі, і запатрабаваў дакументы. Дакументы ў разведчыкаў былі ў парадку, і генерал загадаў ім неадкладна вяртацца ў сваю частку і не бадзяцца па гораду ў пошуках прыгожых дзяўчат.

З цяжкасцю ўдалося разведчыкам знайсці сям'ю Хамічэўскіх. Зіна недаверліва сустрэла Гуга і Фелікса, калі яны ёй перадалі прывітанне ад Паўла (гэта быў загадка дамоўлены пароль). Гуга і Фелікс прынеслі Зіне лістоўкі.

Гэта толькі адзін эпізод з дзейнасці антыфашыстаў. А такіх прыкладаў многа. Аднойчы Гуга Барс узяў на сябе ролу нямецкага рэгуліроўчыка і прывёў у лес... калону гітлераўскіх салдат, якую тут жа разграмілі партызаны.

Пасля вызвалення Мінска Гуга Барс і яго сябра Фелікс Шэфлер прымаілі ўдзел у парадзе былых партызан у Мінску 16 ліпеня 1944 года.

У цяперашні час Гуга Барс і яго сябра Фелікс Шэфлер жывуць у Германскай Дэмакратычнай Рэспубліцы. Гуга Барс — дырэктар-адміністратар Дзяржаўнага танцавальнага ансамбля ГДР, а Фелікс Шэфлер, былы гамбургскі матрос, контр-адмірал флоту Германскай Дэмакратычнай Рэспублікі.

Нядаўна Гуга Барс пабываў у Беларусі і сустрэўся са сваімі баявымі сябрамі Паўлам Хмялеўскім, Аляксеем Мурашовым, Іванам Карпавым, Лідай Кізіла і многімі, многімі іншымі. Гуга вызджаў у Дзяржынск, а таксама ў Налібоцкую пушчу, прысутнічаў на масавай сустрэчы былых народных месцінаў. Усхвалявана выступаў ён на гэтых сустрэчах, кляміў рэваншыстаў з ФРГ і заклікаў мацаваць дружбу нямецкага і савецкага народаў.

Беларускія партызаны праз Гуга Барса перадалі гарадае прывітанне Феліксу Шэфлеру і запрасілі яго прыехаць на тую зямлю, дзе ён у радах партызан ваяваў з гітлераўцамі.

Яфім САДОУСКІ.

ЛІТАРАТУРНЫ АГЛЯД

У перакладзе Ул. Дубоўкі:
О час! Льву — прытупі ты
кішчоры,
У тыгра злога — з лашчы
іклы рві,
Прымусь зямлю глытаць
свае дары
І фенікса спалі ў яго крыві...

Цяпер Уладзімір Дубоўка працуе над перакладам на беларускую мову некаторых твораў выдатнага польскага паэта Уладзіслава Сыракомлі, які нарадзіўся, жыў і працаваў на Беларусі. Творчасць гэтага паэта (1-я палова XIX стагоддзя) цікавая сваёй народнасцю, сваім ярка вызначаным рэвалюцыйна-дэмакратычным напрамкам. Не ўсім, напрыклад, вядома, што Уладзіслаў Сыракомлі з'яўляецца аўтарам папулярнай ва ўсім Савецкім Саюзе песні «Ямшчык» («Когда я на почте служил ямщиком...»). Многа твораў Уладзіслава Сыракомлі перакладае цяпер і беларускі паэт Максім Лужанін, «адкрываючы» гэтага цікавага польскага паэта нашым чытачам. Выбраныя творы Уладзіслава Сыракомлі на беларускай мове выйдуць асобнай кніжкай у 1966 годзе. А неўзабаве, у верасні гэтага года, аматары паэзіі змогуць пазнаёміцца з лепшымі перакладамі з У. Сыракомлі — з яго вельмі цікавымі творамі «Нядзеля» (пераклад М. Лужаніна) і «Да Вінцэнтага Каратынскага» (пераклад Ул. Дубоўкі). Гэтыя творы будуць змешчаны ў зборніку «Дзень паэзіі», які сёлета выдаецца ў Мінску ўпершыню.

У юбілейны шэспіраўскі год была выдана значная работа таксама аднаго з прадстаўнікоў старэйшага пакалення беларускіх перакладчыкаў — Оўрыя Гаўрука — яго пераклад трагедыі Шэспіра «Гамлет, прынц Данкі». У рэспублі-

канскім друку адзначаліся станоўчыя вартасці гэтага перакладу, яго выключная сцэнічнасць, яго гучанне на беларускай мове. Трэба адзначыць, што Ю. Гаўрук пераклаў таксама «Сон у летнюю ноч», «Караля Ліра», «Канец — справе вянец» Вільяма Шэспіра, а таксама вялікую колькасць паэтычных і драматычных твораў сусветнай класікі.

Штомесячна радуе чытача новымі выдатнымі перакладамі з англійскай, амерыканскай, аўстралійскай, польскай, нямецкай, чэшскай, славацкай, італьянскай паэзіі вельмі кваліфікаваны і шматгранны перакладчык Язэп Семязон. Не спыняе ён і сваёй работы над новымі перакладамі з Роберта Бёрнса, якія ў свой час выйшлі асобным выданнем пад назвай «Шатландская слава». Язэпу Семязону лепей, чым, бадай, многім перакладчыкам на славянскія мовы, удалося перадаць народна-паэтычную аснову паэзіі Бёрнса, яе сапраўдны сялянскі дэмакратызм.

Паспяхова працуе ў галіне мастацкага перакладу і маладое пакаленне беларускіх літаратараў. Вось ужо на працягу некалькіх год перакладае Ніл Гілевіч творы балгарскіх паэтаў. Ён увесь час працуе над удасканаленнем сваіх ведаў у галіне балгарскай мовы, літаратуры і культуры братняга балгарскага народа. А зусім нядаўна выйшаў з друку зборнік вершаў сучасных балгарскіх паэтаў «Ад стром балканскіх паэтаў» у перакладзе Ніла Гілевіча — вынік яго шматгадовай працы. У зборнік увайшло каля 200 твораў 63 балгарскіх паэтаў, кніжка дае даволі поўнае ўяўленне аб паэзіі балгарскіх сяброў.

Плённа вывучае літаратуру братніх народаў Прыбалтыкі

малады паэт Рыгор Бардулін. Зацікавіўся ён і творчасцю выдатнага латышкага паэта і драматурга Яна Райніса, які бываў на Беларусі, сябраваў з Янкам Купалам і Якубам Коласам. Да стагоддзя з дня нараджэння Яна Райніса Рыгор Бардулін пераклаў яго народную драму «Ветрык, вей!». Для

нін, з верхнедзюжыцкай і нямецкай — Аляксей Зарыцкі, з чэшскай і славацкай — Пятрусь Макаль...

Не адстаюць ад паэтаў і перакладчыкі мастацкай прозы. Плануючы ваданне замежных раманаў і апавесцей, выдавецтва «Беларусь» падбірае цікавыя і актуальныя па тэма-

Гравюра на магніі мастака Барыса Заборава да народнай драмы Яна Райніса «Ветрык, вей!». Друкуецца ўпершыню.

гэтага Рыгор Бардулін спецыяльна вывучыў латышскую мову, ездзіў у музей Райніса ў Рыгу, дзе ўважліва вывучаў жыццё і творчы шлях паэта і драматурга... Народная драма «Ветрык, вей!» выдаецца ў гэтым годзе асобнай кніжкай. Цікавыя гравюры да яе зрабіў зольны малады мастак-графік Барыс Забораў.

Невялікія памеры газетнага артыкула не дазваляюць пералічыць усе найбольш значныя работы нашых перакладчыкаў. З сучаснай польскай паэзіі паспяхова перакладаюць Максім Танк і Максім Лужа-

тыцы высокамастацкія творы, якія яшчэ не выдаваліся ні на рускай мове, ні на мовах народаў СССР. Так, упершыню ў СССР у перакладзе на беларускую мову выйшлі некаторыя апавесці і раманы польскіх пісьменнікаў К. Брандыса, Ф. Путраманта, Трапачынскага-Агарковай, М. Мірскага, А. Мінкоўскага, нямецкіх пісьменнікаў Б. Фолькнера і Л. Рэнна, чэхаславацкіх пісьменнікаў М. Крно, Г. Зеленавай, П. і В. Бояраў, балгарскіх пісьменнікаў Ст. Даскалава, К. Калчава, К. Грыгорава, П. Пятрова. Вельмі актыўна

працуюць у галіне перакладаў з польскай прозы Янка Брыль, Якуб Міско, Уладзімір Дамашэвіч, з нямецкай — Васіль Сёмуха, з чэшскай і славацкай — Аляксандр Мажэйка, Ядвіга Бяганская і Вольга Крайко.

Зацікавіць чытачоў і самыя апошнія навінкі зарубешнай прозы, якія яшчэ знаходзяцца ў вытворчасці і павінны выйсці ў другой палове гэтага года. Пра жыццё гарнікоў свайго Мараўскага краю ў сучаснай Чэхаславакіі расказвае пісьменнік Іван Кубічак, прадстаўнік маладога пакалення чэхаславацкіх празаікаў, у рамана «Луцынка». Пераклала раман на беларускую мову Вольга Крайко. Раман сучаснага прагрэсіўнага італьянскага пісьменніка Дантэ Арфелі «Лішня» паспяхова пераклаў з італьянскай мовы Анатоль Шаўня.

Пабольшала гаспадарка ў апошні час у беларускіх перакладчыкаў, узнікаюць натуральна, і новыя творчыя праблемы... На парадку дня — праблема перакладчыцкага майстэрства, праблема падрыхтоўкі новых кадраў перакладчыкаў. Аб усім гэтым адбудзецца ўвосень гэтага года цікавая гаворка ў Мінску, на нарадзе перакладчыкаў, якую будучы праводзіць савет па мастацкаму перакладу Саюза пісьменнікаў СССР, грамадскі савет па беларускай літаратуры Саюза пісьменнікаў СССР сумесна з праўленнем Саюза беларускіх савецкіх пісьменнікаў. Ужо распачалася актыўная падрыхтоўка да гэтай нарады. І няма ніякага сумнення ў тым, што яна сыграе сваю станоўчую ролю ў справе далейшага развіцця перакладчыцкай справы ў Савецкай Беларусі.

В. НІКІФАРОВІЧ.

КЛІУЦЬ ШЛЯХІ- ДАРОГІ

Кожнае лета тысячы працоўных Беларусі ў час водпуску едуць у санаторыі, дамы адпачынку, ідуць у турыстычныя паходы па цудоўных месцах сваёй рэспублікі. А мясцін такіх у нас многа.

Возера Нарач. Гэта адно з самых вялікіх і прыгожых вадаёмаў нашага краю. Яго берагі ўпрыгожваюць хваёвыя лясы і пячаныя пляжы. Тут ёсць дамы адпачынку, турыстычная база, якія маюць цеплаходы, лодкі, катэры. Непадалёку ад Мінска на беразе Заслаўскага вадасховішча размясціліся санаторыі і турыстычная база «Беларусь». Адсюль многія групы ідуць у падарожжа па цудоўных мясцінах Міншчыны.

Групы турыстаў сёння можна сустрэць і ў Княжацкіх лясах, што на Віцебшчыне. Тут у суровыя гады Айчынай вайны народныя месціцы мужна змагаліся з акупантамі. На дарозе турыстаў — Орша, вялікі сучасны горад. У ім ёсць гістарычныя месцы, рэшткі замка «Каралеўскія Боны», Пакроўскі і Багаяўленскі манастыры. З хваляваннем заходзяць падарожнікі ў невялікі драўляны дэмік — музей Канстанціна Заслонава.

Цікавы Віцебск сваімі старажытнымі помнікамі: Верхні і Ніжні замкі, звязаныя з імёнамі Аляксандра Неўскага, Пятра Вялікага, Барклая дэ Толі, помнікі Багдану Хмяльніцкаму, Аляксандру Сувораву і абеліск у гонар абароны Віцебска ў 1812 годзе.

А турыстыкі сцежкі ўсё далей і далей вядуць па роднаму краю. Браслаўшчына! Тут вялікая група азёр — Богінскія, Дрывяты, Дрысвяты, Струста, Уклея, Снуды. Самае вялікае з іх — Дрысвяты. Яго берагі параслі густымі лясамі і лугамі. Сіламі калгаснікаў Літвы, Латвіі і Беларусі на ім пабудавана міжкалгасная гідрэлектрастанцыя «Дружба народаў».

Надзімае вецер ветразі, плывуць шлюпки па рэках Бярэзіне, Дняпры, Свіслачы, Прыпяці, Нёмане і Пцічы. Той, хто падарожнічае ў лодцы па Бярэзіне, можа трапіць на возера Палік, у Бярэзінскі запаведнік. У ім многа ласёў, баброў, вадаплаўнай птушкі, сустракаюцца бурныя мядзведзі.

Цікавае падарожжа можна зрабіць і ў аўтобусе. Завітаем, напрыклад, у Брэст. Горад пачынае ў зеляніне і кветках. Аб мужнасці савецкіх людзей у гады вайны раскажваюць экспанаты музея Брэсцкай крэпасці. Цікавая і захапляючая паездка ў Белавежскую лушчу. Там можна ўбачыць зуброў. Едуць турысты і ў Кобрин, каб наведаць ваенна-гістарычны музей і парк А. Суворова.

Багата наша рэспубліка цудоўнымі мясцінамі. Каб пазнаць іх прыгажосць, трэба пахадзіць, паездзіць па свайму роднаму краю.

А. ДРАКАУ.

РАНИЦА У САСНОВЫМ БАРЫ.

Фота Ул. ДАГЛЕВА.

ОТДЫХ СТУДЕНТОВ ПЯТИДЕСЯТИ НАЦИЙ

Хорошо отдохнет в летние каникулы многонациональная семья студентов Университета дружбы народов имени Патриса Лумумбы.

— Часть студентов проведет каникулы на родине и в других странах. Для остальных мы организуем отдых в Советском Союзе, — сказал заместитель начальника студенческого отдела Станислав Демьянович.

Две смены по 425 человек будут отдыхать в одном из живописнейших мест Черноморского побережья Макопсе. На самом берегу моря к услугам студентов коттеджи, столовая, спортивный городок. Здесь студенты отметят национальные праздники Индии, Индонезии и других стран, будут участвовать в традиционном карнавале стран Латинской Америки.

Три лагеря будут организованы в Молдавии. Некоторые студенты совершат поездки в Ленинград, Киев, Ригу. 50 человек поедут по

маршруту Москва—Вильнюс—Рига в поезде «Дружба».

Университет славится своей художественной самодеятельностью. Решено послать три бригады самодеятельных артистов в города Псков, Вологду, Тамбов, Архангельск. Часть студентов совершит поездки по Грузии, Туркмении, Узбекистану, Азербайджану, познакомятся с достопримечательностями этих республик, с жизнью и трудом советских людей.

В прошлом году в университете был организован целинный отряд «Юность планеты». 70 человек из 18 стран записались в этот отряд. Они работали на строительстве в совхозе «Новоникольский» на севере Казахстана, приобрели много новых друзей среди молодежи совхоза. В этом году более 100 студентов университета также выедут в целинные районы.

В. РОМАНОВ.
АПН.

РУЧНІКІ

Словы В. ВЯРБЫ Музыка М. ПЯТРЭНКІ

Апрацоўка К. ПАПЛАУСКАГА

У суботу Янка ехаў ля ракі,
Пад вярбой Алёна мыла ручнікі.
— Пакажы, Алёна, броды земляку,
Дзе тут пераехаць на кані раку?

— Адчачыся, хлопец, едзь абы куды,
Не муці мне толькі чыстае вады.
У маркоце Янка галавой панік,
Упусціла дзеўка беленькі ручнік.

— Янка, мой саколік, памажы хутчэй,
Ой, плыве, знікае ручнічок з вацэй.
— Любая Алёна, я вады баюсь,
Пацалуй спачатку, што як утаплюсь?

Суплыніўся гнеды над вярбой густой,
Цалавала Янку Лена над вадой.
Стала ціха, ціха на усёй зямлі,
Па рацэ далёкі ручнікі плылі...

МІНСК ВАЧЫМА ДЗЯЦЕЙ

Якім бачаць дзеці горад, у якім мы жывём? Пра гэта расказвае выстаўка «Мінск—вачыма дзяцей», якая адкрылася ў магазіне-салоне. Яна змяшчае каля 200 малюнкаў выхаванцаў гурткаў палаца піянераў і школьнікаў. Работы, зробленыя за амаль 20-гадовы перыяд, з'яўляюцца своеасаблівым мастацкім летапісам пасляваеннай гісторыі і жыцця сталіцы рэспублікі.

У малюнках дзеці паказалі разбурэнні горада, учыненыя фашысцкімі акупантамі. Але такіх работ мала. Вырасла пакаленне, якое не бачыла руін і ведае родны горад па зеляніне паркаў і садоў, прыгажосці вуліц і плошчаў, бурнаму будаўніцтву прадпрыемстваў, школ, жылых дамоў. Пад многімі малюнкамі стаяць подпісы «Парад», «Перад святам», «Пасадыка дрэў», «Рэканструкцыя плошчы», «Будаўніцтва дома» — падзеі, штодзённымі сведкамі якіх былі мастакі.

Выстаўка, наладжаная Міністэрствам асветы БССР, Навукова-даследчым інстытутам педагогікі, Саюзам мастакоў і палацам піянераў і школьнікаў, цікавая не толькі сваім расказам аб жыцці роднага горада, але і лёсам многіх яе ўдзельнікаў. Мастакамі сталі Барыс Забораў, Кім Шастоўскі, Вілорый Казлоў, Алёна Пахом, Юрый Тур і некаторыя іншыя, што атрымалі спецыяльную мастацкую адукацыю. Некаторыя зрэбят сталі архітэктарамі. Сярод іх Леанід Левін, Барыс Бароўскі.

ГОСУДАРСТВЕННЫЙ БАНК СССР

БЮЛЛЕТЕНЬ КУРСОВ ИНОСТРАННЫХ ВАЛЮТ ИЮЛЬ 1965 ГОДА

Наименование валюты	Курс в рублях
Австралийские фунты за 1	2,00
Австрийские шиллинги за 100	3,49
Английские фунты стерлингов за 1	2,51
Аргентинские песо за 100	0,53
Бельгийские франки за 100	1,81
Волгарские левы за 100	76,92
Венгерские форинты за 100	7,67
Марки Немецкого эмиссионного банка Германской Демократической Республики за 100	40,50
Марки Федеративной Республики Германии за 100	22,51
Голландские гульдены за 100	24,99
Датские кроны за 100	12,99
Израильские фунты за 100	30,00
Исландские кроны за 100	2,09
Итальянские лиры за 1.000	1,44
Канадские доллары за 1	0,83
Кубинские песо за 1	0,90
Мексиканские песо за 100	7,22
Новозеландские фунты за 1	2,50
Норвежские кроны за 100	12,58
Польские злотые за 100	22,50
Румынские леи за 100	15,00
Доллары США за 1	0,90
Уругвайские песо за 100	1,55
Финляндские марки за 100	28,13
Французские франки за 100	18,37
Чехословацкие кроны за 100	12,50
Шведские кроны за 100	17,41
Швейцарские франки за 100	20,77

РЕДАКЦИОННАЯ КАЛЕГІЯ

НАШ АДРАС:
Мінск, Ленінскі праспект, 77.
Дом друку.
Рэдакцыя газет «Голас Радзімы».
ТЭЛЕФОНЫ:
6-19-31, 6-97-92,
3-25-52, 6-18-88.